

Dostępność

WIEDZA W PIGUŁCE

Prawa człowieka są uniwersalne — wszyscy mamy równe prawa. Dotyczy to, oczywiście, także osób niepełnosprawnych. Są różne rodzaje niepełnosprawności: ruchowa, wzrokowa, słuchowa i intelektualna. Ze względu na te różne ograniczenia prawa człowieka są inaczej realizowane.

Podobne lub takie same problemy mają osoby z różnymi wadami wzroku, pracujące przy złym oświetleniu, niemające dostępu do głośników lub słuchawek, dyslektycy i obcokrajowcy nieznający języka oraz korzystające z komputera bez użycia myszki. Nie chodzi więc o to, że ktoś jest niepełnosprawny, tylko o to, że nie ma dostępu do treści.

Każdy z nas jest inny, co oznacza, że każdy inaczej uczestniczy w życiu społecznym i odbiera informacje. Projektowanie uniwersalne dąży do zniesienia wszystkich barier, które przeszkadzają w dostępie do treści. Budynki i urządzenia są projektowane z myślą o wszystkich użytkownikach. W internecie pomocne są „Wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych” (WCAG). To zbiór wskazówek, które pomagają uniknąć błędów w tworzeniu treści na stronach www.

12 wytycznych pogrupowano, przyporządkowując je 4 zasadom dostępności treści:

- zrozumiałość — teksty są czytelne i łatwe w odbiorze; interfejs jest intuicyjny i logicznie zbudowany; trudno popełnić błąd przy jego obsłudze
- bez przeszkód w obsłudze — strona jest możliwa w obsłudze przy użyciu klawiatury; nie ma limitów czasowych w korzystaniu z serwisu; sekcje na stronie mają jednoznaczne tytuły i są logicznie podzielone; można pominąć szkodliwe dla wzroku i słuchu komunikaty
- postrzegalność zmysłowa — treść ma swój odpowiednik: obrazom i filmom towarzyszą opisy tekstowe, głosowe, napisy, tłumaczenia na język migowy; prezentacja (zarówno kształt graficzny, jak i styl) treści nie wpływa na odbiór; informacje pierwszoplanowe nie zlewają się z tłem
- solidne wykonanie — treść jest eksponowana za pomocą najnowszych technologii uwzględniających wytyczne dotyczące dostępności; do treści można dotrzeć różnymi drogami (urządzenia, oprogramowania)

Kiedy te wskazówki nie są uwzględnione, treść nie jest dostępna dla wszystkich. Jak najczęściej korzystaj z tych wskazówek, kiedy tworzysz jakieś informacje i wrzucasz je do sieci. Pozwoli to pokonywać bariery.

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Spośród poniższych użytkowników zaznacz tych, dla których pewne treści w internecie są niedostępne.

- ☐ osoby niewidome
- ☐ sportowcy
- ☐ osoby niesłyszące

- ☐ osoby bardzo wysokiego wzrostu
- ☐ osoby nieśmiałe
- ☐ osoby z niskim wykształceniem
- ☐ blondyni
- ☐ daltoniści
- ☐ osoby korzystające z internetu przez telefon komórkowy
- ☐ osoby poruszające się na wózku
- ☐ osoby niemające głośników ani słuchawek
- ☐ osoby niekorzystające z myszki
- ☐ osoby mające dużo przyjaciół
- ☐ osoby słabo znające język
- ☐ mieszkańcy Wielkopolski
- ☐ osoby niepełnosprawne intelektualnie

Zadanie 2.

Przyporządkuj użytkowników do treści, które mogą być dla nich niedostępne.

Treści:

Kategorie:

- specjalistyczny artykuł o budowie elektrowni jądrowych
- film przyrodniczy
- animowana strona

Użytkownicy:

Elementy do przyporządkowania:

- osoby niewidome
- osoby niesłyszące
- osoby z niskim wykształceniem
- daltoniści
- osoby korzystające z internetu przez telefon komórkowy
- osoby niemające głośników ani słuchawek
- osoby nie korzystające z myszki
- osoby słabo znające język
- osoby niepełnosprawne intelektualnie

SŁOWNICZEK

- **język migowy:** język, którym posługują się osoby głuche, przekazuje znaczenia za pomocą gestów. Język migowy jest odrębny od języków narodowych, ma np. swoją własną gramatykę.
- **interfejs:** część systemu operacyjnego odpowiedzialna za komunikowanie się z użytkownikiem. Interakcja ta może odbywać się za pomocą tekstu i klawiatury, grafiki i kursora lub ruchów palca na ekranie – przetwarzane są sygnały użytkownika i maszyny.

Tekst: Joanna Ruta Baranowska, scenariusz: Weronika Paszewska, konsultacja merytoryczna: Jacek Zadrozny.
Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/dostepnosc/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

Podstawa programowa:

Wiedza o społeczeństwie, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.

Nowa podstawa programowa:

Wiedza o społeczeństwie, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; analizuje sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Wiedza o społeczeństwie, liceum i technikum

Treści nauczania

odróżnia tolerancję od akceptacji; wyjaśnia, jak tworzą się podziały w społeczeństwie na „swoich” i „obcych”; rozpoznaje przyczyny, przejawy i skutki nietolerancji i stygmatyzacji oraz przedstawia możliwe sposoby przeciwdziałania się tym zjawiskom.

Wychowanie do życia w rodzinie, liceum i technikum

Treści nauczania

rozumie, że osoby z niepełnosprawnością mogą być kolegami i przyjaciółmi; świadomie korzysta ze środków społecznego przekazu.

Informatyka, liceum i technikum

Treści nauczania

objaśnia konsekwencje wykluczenia i pozytywne aspekty włączenia cyfrowego; przedstawia korzyści, jakie przynosi informatyka i technologia komputerowa osobom o specjalnych potrzebach.